

ת"פ 24686/01/16 - מדינת ישראל נגד מחמוד הייב,עלא הייב

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 24686-01-16 מדינת ישראל נ' הייב ואח'
תיק חיצוני:

בפני מאשימה נגד נאשמים
כב' סגן נשיא, השופט ניר מישורי לב טוב
מדינת ישראל
1. מחמוד הייב
2. עלא הייב

החלטה (לעניין נאשם מספר 1)

1. בפני בקשת נאשם מס' 1 (להלן: "**הנאשם 1**") לביטול כתב האישום מחמת טענת הגנה מן הצדק שבאה לידי ביטוי בשיהוי ניכר בהגשת כתב האישום, בטענה שלא נערך שימוע לנאשם 1 בטרם הגשת כתב האישום וכן בטענת סיכון כפול.
 2. כנגד הנאשם 1 הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות - עבירה לפי סעיף 274 (1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), ביצוע עבירה של הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו - עבירה לפי סעיף 275 לחוק העונשין וכן ביצוע עבירה של איומים - עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין.
 3. על פי עובדות כתב האישום, ביום 27.06.2014 בשעה 23:35 או בסמוך לכך, בטבריה, נהג נאשם 1 ברכב מסוג סובארו שמספרו 32-102-08 (להלן: "**הרכב**"). במושב ליד נאשם 1 ישב נאשם 2 ובמושב האחורי יש חבר נוסף.
- באותה העת, בטבריה, בכיכר סמוך למלון "רימונים", עמדו השוטרים ברטל אשר וקובי בירן (להלן: "**השוטרת ברטל**" ו"**השוטר קובי**" בהתאמה), מחוץ לניידת משטרה (להלן: "**הניידת**") ועסקו בפעילות שגרתית לאיתור נהגים שיכורים.
- בעת הגיע הרכב סמוך לשוטרים, סימנה השוטרת ברטל לעצור לבדיקה. השוטרת ברטל הריחה ריח עז של אלכוהול מפיו של נאשם 1 ולכן ערכה לו בדיקת נשיפון אלקטרוני, אשר תוצאות הבדיקה שהתקבלה היתה "נכשל".

מיד בהמשך הודיעה השוטרת ברטל לנאשם 1 כי הינו מעוכב לצורך ביצוע בדיקת ינשוף (להלן: **"בדיקת הינשוף"**).

מששמע נאשם 2 את הודעתה של השוטרת, אמר הנאשם 2 לנאשם 1 כי לא ישתף פעולה עם השוטרים, שכן אסור לשוטרים לעכבו.

בתגובה לכך, הרחיקה השוטרת ברטל את נאשם 2 והורתה לו לשבת ולהמתין ברכב.

השוטרים ערכו את בדיקת הינשוף, אשר העלתה כי ריכוז האלכוהול בגופו של נאשם 1 הינו 790 מיקרוגרם.

במהלך ביצוע בדיקת הינשוף ובסמוך לה, הפריע נאשם 2 לשוטרים לבצע עבודתם ע"י כך שנעמד ביניהם, על אף ניסיונותיהם להרחיקו.

השוטרת ברטל נכנסה לניידת על מנת לרשום דו"ח לנאשם מס' 1. או אז, הכניס נאשם מס' 2 את ראשו אל תוך הניידת ועלב בשוטרת: "את שקרנית, סתם כותבת".

מיד בהמשך הציגה השוטרת ברטל בפני נאשם 1 את הדו"ח על נספחיו, ונאשם 1 סרב לחתום עליו.

בהמשך, פקד שאול אסייג, אשר זומן למקום ע"י השוטרים, פסל את רישונו של נאשם מס' 1 והחליט להשבית את הרכב, והרכב נגרר מהמקום. השוטרת ברטל אמרה לנאשמים כי הם משוחררים לדרך.

לאחר מספר רגעים ובעוד השוטרת ברטל המשיכה לעצור רכבים נוספים לבדיקה, ניגש נאשם 1 לעבר השוטרת ברטל, נצמד אליה תוך שהוא מנופף עם ידיו, מכה בחזהו ומאיים בצעקות: "אל תדאגי, אני מכיר את המשפחה שלך טוב מאוד".

בתגובה לכך, הודיעה השוטרת ברטל לנאשם 1 כי הוא עצור בגין איומים, וקראה לשוטר קובי לעזרה. השוטרת ברטל ניסתה לכבול את ידיו של נאשם 1, אך נאשם 1 התנגד בכוח למעצר, הזיז את ידיו בכוח ופגע בשוטרת בידיו ולא אפשר לה לכבול אותו.

בתוך כך הגיע השוטר קובי לעזור לשוטרת ברטל, ותוך שהם מנסים לכבול את ידיו של נאשם 1 הגיע נאשם 2 וניסה למנוע את מעצרו של נאשם 1, ע"י כך שצעק לעברם כי יעזבו את נאשם 1, משך את ידיהם של השוטרים, והיכה בשוטרים באמצעות ידיו.

השוטר קובי הודיע לנאשם 2 כי הוא עצור בגין תקיפת והכשלת שוטרים, וניסה לכבול בידיו. בתוך כך דחף נאשם 2 את השוטר קובי וניסה להרחיקו ממנו בכוח על מנת למנוע מהשוטר לאזוק אותו. משהכניס השוטר את נאשם 2 לניידת, אמר לו נאשם 2: "תקשיב לי טוב, אתה לא יודע מי אני, אתה צריך לפחד, אני מטובא, תיזהר". עוד עלב נאשם 2 בשוטר קובי באומרו לו כי "תאמין לי, אני מוכן לסבול את המעצר הזה בשביל הפלסטינאים ששובתים רעב בכלא. אתה שומע? שוטר מטומטם ודפוק".

במעשיהם המתוארים לעיל, מואשמים הנאשמים כי תקפו שוטרים בכוונה להכשילם בתפקידם או למנוע מהם או להפריע להם למלא את תפקידם, עשו מעשה בכוונה להפריע לשוטרים כשהם ממלאים תפקידם כחוק או להכשילם בכך, ואיימו על השוטרים בכוונה להפחידם. כמו כן, העליב נאשם 2 עובדי ציבור.

4. ביום 13.10.2016 נקבע התיק לשמיעת ראיות.

5. ביום 26.10.2016 העלה ב"כ הנאשם 1 לראשונה טענות מקדמיות אשר לטענתו מהוות עילה לביטול כתב האישום.

6. לטענת ב"כ הנאשם 1 יש להורות על ביטול כתבי האישום משלושה טעמים:

א. טענת **שיהוי בהגשת כתב האישום** - כתב האישום הוגש בשיהוי רב. על פי עובדות כתב האישום האירוע התרחש לכאורה ביום 27.6.14. לטענת ב"כ הנאשם 1, עפ"י חומר הראיות הפעולות המהותיות בתיק הסתיימו ביום 28.06.2014, ולמעט ראיות אלה הומצאו לידי הנאשם 1 שני מזכרים נוספים שנכתבו ע"י שוטרים בחודשים ספטמבר ובאוקטובר 2014, ולטענתו מדובר בראיות טכניות שאינן קשורות לחשדות כנגד הנאשם 1. כתב האישום הוגש רק בחודש 01/2016 (לאחר שנה וחצי).

ב. **שימוע לנאשם** - לא נערך שימוע לנאשם 1 בטרם הגשת כתב האישום .

ג. **טענת סיכון כפול וכפל אישומים** - לטענת ב"כ הנאשם 1 בגין המעשים העולים מכתב האישום בתיק דנן או בגין חלק נכבד מהמעשים המיוחסים לנאשם 1 בתיק זה, הוגש כתב אישום נוסף בבית המשפט לתעבורה, ובו אומנם מיוחסות לנאשם 1 עבירות תעבורה אך ניתן היה לכלול בגינו גם את העבירות נשוא תיק זה.

7. **תגובת המאשימה :**

ב"כ המאשימה טענה כי על פי עובדות כתב האישום האירוע ארע ביום 27.06.2014. כתב האישום הוגש ביום 13.01.2016 . ביום 13.10.2016 נקבעו מועדים לשמיעת ראיות הצדדים, ורק ביום 26.10.2016 העלה ב"כ הנאשם 1 טענותיו המקדמיות.

בהתייחס לטענות הנאשם 1 טענה ב"כ המאשימה:

א. **שיהוי** - ביחס לטענת השיהוי טענה ב"כ המאשימה כי בהתאם לסעיף 24 (1) לחוק העונשין , תשל"ז

1977 - (להלן: "חוק העונשין") עבירה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות הינה עבירה מסוג פשע שתקופת ההתיישנות בגינה 10 שנים. ביחס לעבירה של הפרעה לשוטר ואיומים מדובר בעבירה מסוג עוון שתקופת ההתיישנות בגין 5 שנים.

לטענת ב"כ המאשימה נאשם 1 הנאשם 1 שבית המשפט ייקבע תקופת ההתיישנות "דה פקטו" שהיא קצרה יותר מתקופת ההתיישנות הקבועה בחוק, קביעה שאינה בסמכותו של ביהמ"ש ובהקשר זה הפנתה לדברי כב' השופט שטרסברג כהן בבג"צ 6972/96 פ"ד נא (2) 757 : " **תקופת ההתיישנות הקבועות בחוק אמורות לשקלל את האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין עם האינטרס הציבורי והאישי של הנאשם ומניעת עינוי דין ועיוות דין**". לעניין זה הוסיפה וטענה ב"כ המאשימה כי בקביעת תקופת ההתיישנות גילה המחוקק דעתו מהי התקופה שבתוכה תחשב הגשת כתב האישום כסבירה, ולאחריה כבלתי סבירה ועל כן אסורה. אין איפוא מקום לטענה כי שיהיו כשלעצמו יקים הגנה מן הצדק ולעניין זה הפנתה לסעיף 149 (10) לחסד"פ, לע"פ 2910/94 **יפת נ' מדינת ישראל** פד"י נ (2) 221, לרע"פ 3396/99 **תאופיק נאבסו נ' מ"י**, לע"פ 33/08 **שוקרון יוסף נ' מדינת ישראל**, ע"פ 3160/08 **לוי אבנר נ' מדינת ישראל** ות.פ. 366/04 **פנחס בידרמן נ' מדינת ישראל**.

עוד הפנתה לע"פ 71031/99 **מ"י נ' אפרים שטיפנהולץ** תק מח 2000 (2) 1300 שם נקבע כי " **שיהיו איננו יכול להיחשב כהתנהגות שערורייתית שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם**".

ב. אי עריכת שימוע - לטענת המאשימה ביום 27.05.15 נשלח מכתב יידוע חשוד לפי סעיף 60 א' לחסד"פ לכתובתו של הנאשם 1. המאשימה צירפה העתק מכתב היידוע כנספח א'. מבדיקה שנערכה באתר דואר ישראל - מעקב משלוחים עלה כי דבר הדואר האמור נמסר ליעדו ביום 30.06.15. המאשימה צירפה העתק מעקב משלוחים כנספח ב'.

לטענת ב"כ המאשימה כי הנאשם 1 רשאי היה בתוך 30 ימים מיום קבלת המכתב לפנות למאשימה, בבקשה מנומקת להימנע מהגשת כתב האישום אך הוא בחר שלא לעשות כן ואשר על כן יש לדחות הטענה.

ג. טענת סיכון כפול - ביחס לטענה זו טענה המאשימה כי בחודש 07/2014 הוגש כנגד הנאשם 1 כתב אישום בבית המשפט לתעבורה בצפת (להלן: "בית המשפט לתעבורה"), תיק 1439-07-14 המייחס לנאשם 1 עבירה של נהיגה בשכרות. ביום 23.3.15 הודה הנאשם 1 במיוחס לו בבית המשפט לתעבורה והורשע וביום 24.06.15 נגזר דינו. לטענת המאשימה אחד התנאים הדרושים לטענה מקדמית בדבר סיכון כפול הוא "זהות המעשה הפיזי" ובהקשר זה הפנתה לע"פ 132/57 **בנימין הכט נ' היועץ המשפטי לממשלה** וכן לע"פ 244/73 **אורי רבר נ' מדינת ישראל**. במקרה שלפנינו טענה המאשימה כי בכתב האישום נשוא בקשה זו יוחסו לנאשם 1 מעשים שונים מהמעשים שיוחסו לנאשם 1 בכתב האישום בבית המשפט לתעבורה, ולכן דין טענה זו להידחות.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות וכי אין מקום לבטל את כתב האישום.

טענת השיהוי בהגשת כתב האישום - הגנה מן הצדק:

לאחר שמיעת טיעוני הצדדים סבורני כי חומרת העבירות נמד אחד והאינטרס הציבורי הכללי מהצד השני משמיטים את הבסיס לטענת הגנה מן הצדק, והכל כפי שיפורט להלן.

דוקטרינת ההגנה מן הצדק נדונה בפסיקה בהרחבה בשורה של פסקי דין. הדוקטרינה עוגנה בשנת 2007 במסגרת תיקון מספר 51 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ"), והתיקון עיגן בחקיקה דוקטרינה הילכתית בהוסיפו לרשימת הטענות המקדמיות שהנאשם רשאי להעלותן לאחר תחילת המשפט, טענה נוספת באופן שלסעיף 149 לחסד"פ נוסף ס"ק (10) שלשוננו:

" סעיף 149(10) לחסד"פ הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

טרם חקיקת הסעיף הנ"ל חלה דוקטרינת ההגנה מן הצדק כדוקטרינה הילכתית כאמור לעיל.

על מהותה של הדוקטרינה הנ"ל והתפתחותה בפסיקה הישראלית עמד בית המשפט העליון באריכות בפרשת "בורוביץ" (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' ד"ר איתמר בורוביץ פד"י נט' (6) 776) כדלקמן:

"הגנה מן הצדק" הינה דוקטרינה הילכתית המכירה בסמכות בית-המשפט לבטל כתב-אישום שהגשתו או בירורו עומדים בסתירה לעקרונות של צדק והגינות משפטית. מקורה של הדוקטרינה במשפט המקובל האנגלי והיא יושמה (במספר מצומצם של מקרים) גם על-ידי בתי-המשפט בארצות-הברית. בפרשת יפת (ע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 221) ... הכיר בית המשפט בסמכותו הטבועה של בית-המשפט לעכב או לבטל הליך פלילי, בהתקיים אחת מאלו: "משאין באפשרותו להעניק לנאשם משפט הוגן", או, "משיש בניהול המשפט משום פגיעה בחוש הצדק וההגינות" (שם, 370).

...

מאז פסק-הדין בפרשת יפת "שוב אין מקום לוויכוח בדבר עצם קליטתה של הדוקטרינה של 'הגנה מן הצדק' במשפט הפלילי הישראלי" (דברי השופט י' קדמי בבג"ץ 1563/96 כץ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נה(1) 544, 529) אלא שהלכה למעשה לא זכתה הדוקטרינה ליישום ממשי. בשורה של מקרים, שנדונו לפני בית-משפט זה מאז פרשת יפת, הועלתה לפניו הטענה כי פגם כזה או אחר בפעולתן של רשויות התביעה מצדיק לבטל את כתב-האישום מטעמי הגנה מן הצדק. במקרה אחד ויחיד פסק בית-המשפט לקבל את הטענה (על"ע 2531/01 חרמון נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין בתל-אביב-יפו, פ"ד נח(4) 55); ועיון בפסק-דינה של השופטת פרוקצ'יה בפרשה האמורה מעלה, כי המדובר היה במקרה שנסיבותיו חריגות ביותר, אך בכל יתר המקרים שבהם הובאה לפניו הטענה

פסק בית-המשפט לדחותה.

...

המבחנים שנקבעו בפרשת בורוביץ (ימשיכו להנחות את בית המשפט בבואו לבחון האם יש לקבל טענה של נאשם לפי סעיף זה" (שם, בפסקה 58).

בע"פ 4596/05 זאב רוזנשטיין נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו], נקבע:

"במובנה הנפוץ דוקטרינת ההגנה מן הצדק מאפשרת לבית-המשפט לבטל אישום, בשל כך שלא ניתן להבטיח לנאשם משפט הוגן, או שההעמדה לדין פוגעת בעקרונות הצדק (ע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 221, 370; בג"צ 1563/96 כץ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נה(1) 529, 543; בג"צ 5319/97 קוגן נ' הפרקליט הצבאי הראשי, פ"ד נא(5) 67, 94; על"ע 2531/01 חרמון נ' הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל-אביב-יפו, פ"ד נח(4) 55, 77; וע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ ואח', [פורסם בנבו], 31.3.2005).

ההצדקה המרכזית לשימוש בסמכות זו הנה הרצון להבטיח כי רשויות החוק ינהגו באופן ראוי כמתחייב ממעמדן כגוף שלטוני, היא נועדה לשמש בלם לפעילות אכיפה שלוחת-רסן, עיוורת לאינטרסים זולתה, המתכחשת לזכויות הנאשם ולערכים של שלטון-חוק.

זוהי סמכות יוצאת דופן, וכך גם הנסיבות המצדיקות את הפעלתה. היא משלבת בתוכה מארג מורכב של ערכים מתחרים, קידום האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין של עבריינים, בצד ההכרח להקפיד בזכויות הנאשם והרצון להגיע לחקר האמת, אך לא בכל מחיר. הגנה על ביטחון הציבור בצד החובה לשרש שימוש לרעה בכוח שלטוני.

על בית-המשפט הבוחן אם קמה לנאשם הגנה מן הצדק במקרה פלוני, ליתן דעתו לאיזון עדין ומורכב זה. על בית-המשפט "לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם וזאת במנותק משאלת אשמתו או חפותו". עליו לבחון אם קיום ההליך הפלילי - חרף הפגמים שנפלו בו - פוגע בתחושת הצדק וההגנות. העדשה דרכה נבחנות נטון ההצדקות להפעלת הדוקטרינה היא, בעקבות פרשת בורוביץ, רחבה מבעבר ואינה מוגבלת עוד לטעמיה המצמצמים של הלכת יפת, קרי ל"התנהגות בלתי נסבלת של הרשות", שיש בה כדי "לזעזע את המצפון" (שם, בע' 370) תחת זאת, נערכת בחינה תכליתית-מהותית של כלל הנסיבות.

כאמור לעיל, שוב ושוב הטעימה הפסיקה את שורת הזהירות שבה מוטל על בית-המשפט לנהוג בהחלת הדוקטרינה.

בין היתר צוין, כי "החלטה של 'הגנה מן הצדק'... יש בכוחה למנוע את הרשעתו של מי שאשמתו הוכחה, ויש בכוחה למנוע הטלת עונש חמור על מי שעבירתו מצדיקה לכאורה ענישה חמורה" ו"כיוון שלהחלטה של 'הגנה מן הצדק' עלולות להיות גם השלכות בלתי רצויות מבחינתו של הציבור, גובשה התפיסה שדוקטרינה זו יש להפעיל במשורה ולהגביל את החלטה למקרים נדירים ויוצאי-דופן" (דנ"פ 3039/02 הר-שפי נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 337). ברוח זו נקבע, כי במסגרת בחינת הטענה אין די בבדיקת התנהגותה של הרשות, אלא יש לבחון גם את התלות והזיקה שבין

מעשי הרשות לבין שאר הנסיבות שלפני בית-המשפט לרבות סוג העבירה.

לא הכול - בקרב המלומדים וכנראה אף בקרב השופטים - דעתם נוחה מאמת המידה שנקבעה בפרשת יפת, המתנה את החלת הדוקטרינה של הגנה מן הצדק ב"התנהגות שערורייתית" של הרשות. כך, למשל, במאמרם "הגנות מן הצדק כיסוד לביטול אישום - על קו התפר בין המשפט הפלילי למשפט הציבורי", **הפרקליט** מז (תשס"ד-2003) 42, מביעים המחברים פרופ' ז' סגל והשופט א' זמיר את הדעה, כי "צמצום ההגנה שיסודה בהתנהגות רשויות אכיפת החוק, אך ורק לנסיבות של 'התנהגות שערורייתית, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם', אין בו כדי לענות לקשת הטעמים, העשויים להצדיק את הפסקתו של ההליך הפלילי" (בעמ' 44), וכי חובת הצדק מחייבת שכתב אישום יבוטל "גם במקרים חמורים פחות של חקירה פסולה, שיהיו בלתי סביר בהגשת כתב אישום, הפרת הבטחה שניתנה על-ידי רשות, אכיפה בררנית של החוק והעדר מידתיות בבחירת האמצעי הפלילי" (בעמ' 72).

עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהבטחת קיומו של הליך פלילי ראוי צודק והוגן. בעיקרון עשויה אפוא ההגנה לחול בכל מקרה שבו קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגנות כפי שזו נתפסת בעיניו של בית-המשפט. מטרת החלתה של ההגנה היא לעשות צדק עם הנאשם, ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה על מעשיהן הנפסדים ואולם לרוב (אם כי לא תמיד) תיוחס הפגיעה בצדקו ובהגנותו של ההליך הפלילי להתנהגות נפסדת של הרשויות, ובמקרים כאלה אכן מוטל על בית-המשפט לבקר את מהלכיהן. ברם, לא כל מעשה נפסד שעשו הרשויות החוקרת או המאשימה או רשות מעורבת אחרת, יצדיק את המסקנה שדין האישום להתבטל מטעמי הגנה מן הצדק, בין מפני שבאיזון בין האינטרסים הציבוריים המתנגשים גובר העניין שבקיום המשפט ובין (וזה, כמדומה, המצב השכיח) מפני שבידי בית-המשפט מצויים כלים אחרים לטיפול בנפסדות מהלכיהן של הרשויות. ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר, בדרך כלל יידרש הנאשם להראות, שהתקיים קשר סיבתי בין התנהגותו הנפסדת של הרשויות לבין הפגיעה בזכויותיו.

ההכרעה בשאלה, אם המקרה שלפני בית-המשפט מצדיק את החלתה של הגנה מן הצדק אמורה לשקף איזון נאות בין מכלול הערכים, העקרונות והאינטרסים השונים הכרוכים בקיומו של ההליך הפלילי. מן העבר האחד, ניצבים האינטרסים התומכים בהמשך קיומו של ההליך ובהם הגשת כתב אישום ומיצוי הדין עם הנאשמים, הוצאת האמת לאור, קיומם של מנגנוני גמול, הרתעה וענישה. ומן העבר השני ניצבים האינטרסים השוללים, במקרה הקונקרטי, את המשך קיומו של ההליך, ובהם הגנה על זכויות היסוד של הנאשם, פסילת מהלכיה הנפסדים של הרשות והרתעתה מפני נקיטת מהלכים דומים בעתיד, שמירה על טוהר ההליך השיפוטי, ושמירת אמון הציבור בבית-המשפט.

שאלת החלתה של הגנה מן הצדק על מקרה נתון טעונה בחינה בת שלושה שלבים:

בשלב הראשון על בית-המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם וזאת במנותק משאלת אשמתו או חפותו.

בשלב השני על בית-המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגנות. בשלב זה, נדרש בית-המשפט לאזן בין האינטרסים השונים, שהעיקריים שבהם פורטו לעיל, תוך שהוא נותן דעתו לנסיבותיו הקונקרטיות של ההליך שבפניו. בתוך כך עשוי בית-המשפט לייחס משקל, בין היתר, לחומרת העבירה המיוחסת לנאשם, לעוצמת הראיות (הלכאוריות או המוכחות) המבססות את אשמתו. לנסיבותיו האישיות של הנאשם

ושל קורבן העבירה; למידת הפגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן; לחומרת הפגיעה בזכויות הנאשם ולנסיבות שהביאו לגרימתה; למידת האשם הרובץ על כתפי הרשות שפגעה בהליך או בנאשם, וכן לשאלה אם הרשות פעלה בזדון או בתום-לב. ברי כי בגיבוש האיזון בין השיקולים הנגדיים ייחס בית-המשפט לכל אחד מהשיקולים את המשקל היחסי הראוי לו בנסיבותיו הקונקרטיות של המקרה הנתון. כך, למשל, ככל שמעשה העבירה חמור יותר, יגבר משקלו של האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין; וככל שמעשה הרשות שערורייתי יותר ופגיעתו בנאשם ובזכויותיו חמורה יותר, יגבר משקלו של האינטרס הציבורי שבשמירת זכויותיו של הנאשם ובריסון כוחה של הרשות.

בשלב השלישי, מששוכנע בית-המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, עליו לבחון האם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים יותר מתונים ומידתיים מאשר ביטולו של כתב-האישום, בין היתר, עשוי בית-המשפט לקבוע כי הפגיעה שנגרמה לנאשם אף שאינה מצדיקה את ביטול כתב האישום שהוגש נגדו מצדיקה היא את ביטולם של אישומים ספציפיים, או תהא ראויה להישקל לטובתו בקביעת עונשה, אם יורשע. כן עשוי בית המשפט לקבוע, כי תיקון הפגיעה יכול שיעשה במסגרת בירורו של המשפט, כגון בבירור שאלת קבילותה של ראיה שהושגה תוך שימוש באמצעים פסולים".

בנסיבות העניין במקרה שלפנינו, אין לראות בהתנהגות המאשימה "שערורייתית", "שרירותית" "המזעזעת את המצפון", ש"אין הדעת סובלתה", כדי להצדיק ביטול כתב האישום כמתבקש מקבלת הטענה של "הגנה מן הצדק".

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירות של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו ואיומים שהינם מעשים המערערים את ערכי שלטון החוק.

ביחס לטענתו של הנאשם **לשיהוי בהגשת כתב האישום** יוער עוד כי אין המדובר בכל מקרה בסיטואציה המצדיקה את ביטול כתב האישום בגינה.

ב"כ הנאשם מעלה טענה כי ביום 28.06.2014 הסתיימה החקירה כנגד הנאשם 1, והמזכרים אשר הומצאו לידיו בחודש 09/14 - 10/14 אינם ראיות רלוונטיות ומשמעותיות לנאשם 1, ומכל מקום מדובר בראיות טכניות בלבד. לתיק בית המשפט לא הוצג תיק החקירה, ולכן לא ברור מתי הסתיימה החקירה, ולכן לא ידוע לבית המשפט כמה זמן מסיום החקירה הוגש כתב האישום בפועל. זאת ועוד, גם תקופת ההמתנה לצורך קיום זכות השימוע (ר' דיון בנפרד) תרמה מן הסתם לשיהוי בהגשת כתב האישום.

גם אם הייתי קובע כי תקופת השיהוי הינה שנה וחצי הרי שחלף זמן לא מבוטל ממועד ביצוע העבירה הנטען, ביום 27.06.2014 ועד למועד הגשת כתב האישום ביום 13.01.2016 כשנה וחצי מאוחר יותר, הרי שאין המדובר בפגם שיש בו פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, אשר תיקונו לא יבוא אלא בדרך של ביטול כתב האישום נוכח משך השיהוי הרחוק מתקופת ההתיישנות בתיק זה (5 - 10 שנים).

התנהלות המאשימה אינה מהווה התנהלות שערורייתית שיש בה משום רדיפת הנאשם נוכח העבירות החמורות המיוחסות לנאשם 1 המגבירות את האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין ומיצוי הדין עם הנאשם.

השיהוי בהגשת כתב האישום יכול לקבל את ביטוי במועד גזירת דינו של הנאשם 1, במידה ויורשע, יחד עם יתר נסיבותיו. ר' לעניין זה תפ (חיפה) 31521-11-12 - **מדינת ישראל נ' שמא פאדל ואח'**, תק-מח 2013(2), 15060(30/05/2013).

לאור כל האמור לעיל, טענת הנאשם 1 לשיהוי בהגשת כתב האישום אינה עומדת בתנאי המבחן המחמיר שנקבע על ידי הפסיקה לשימוש בדוקטרינת ההגנה מן הצדק ובהוראת סעיף 149(10) לחסד"פ.

גם את טענת ב"כ הנאשם כי לא נערך **שימוע לנאשם 1**, יש לדחות. כפי שעולה מתגובת המאשימה ביום 27.05.15, וכחצי שנה לפני הגשת כתב האישום, נשלח לכתובתו של הנאשם 1 מכתב יידוע חשוד לפי סעיף 60 א' לחסד"פ. כתמיכה לטענתה זו צירפה המאשימה העתק מכתב היידוע מיום 27.05.2015 כאשר בסעיף 3 למכתב מצוין באופן מפורש כי הנאשם "רשאי בתוך 30 ימים מיום קבלת הודעה זו, לפנות בכתב לפי הכתובת הרשומה מטה, בבקשה מנומקת מדוע להימנע מהגשת כתב האישום כנגדך".

מבדיקה שביצעה המאשימה באמצעות אתר "דואר ישראל - מעקב משלוחים" עלה כי דבר הדואר האמור נמסר ליעדו ביום 30.06.15, כחודש לאחר שליחתו לכתובת הנאשם 1, וכתמיכה לטענתה זו צירפה המאשימה העתק מעקב משלוחים מיום 22.12.2015.

הנאשם 1 לא הציג בפני בית המשפט אסמכתא ו/או כל בקשה אחרת להימנע מהגשת כתב האישום כנגדו, ולמרות שהמאשימה פנתה לנאשם 1 בהודעת יידוע, הוא בחר שלא לנצל זכותו להליך השימוע, משיקוליו.

לאור כל האמור, אני דוחה טענתו זו של הנאשם 1 שלא נערך לו שימוע טרם הגשת כתב האישום.

טענת הנאשם לסיכון כפול

טען הנאשם 1 לנקיטת כפל צעדים משפטיים בגין העבירות הנטענות הן לפי פקודת התעבורה במסגרת כתב האישום אשר הוגש כנגדו בחודש 07/2014 בבית המשפט לתעבורה בצפת (**להלן: "בית המשפט לתעבורה"**), תיק 1439-07-14 המייחס לנאשם 1 עבירה של נהיגה בשכרות, והן בהליכים הפליליים במסגרת תיק זה.

אין בידי לקבל את טענת הנאשם 1 לטענת כפל צעדים משפטיים. לטענת המאשימה אחד התנאים הדרושים לטענה מקדמית בדבר סיכון כפול הוא "זהות המעשה הפיזי" ובהקשר זה הפנתה לע"פ 132/57 **בנימין הכט נ' היועץ המשפטי לממשלה** וכן לע"פ 244/73 **אורי רבר נ' מדינת ישראל**. במקרה שלפנינו טענה המאשימה כי בכתב האישום נשוא בקשה זו יוחסו לנאשם 1 מעשים שונים מהמעשים שיוחסו לנאשם 1 בכתב האישום בבית המשפט לתעבורה, ולכן דין טענה זו להידחות.

אם כן, מהו "סיכון כפול" ?

בסעיף 5 לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה - 1965 (להלן: "ח"פ") קבע המחוקק כי :

" אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו; אולם אם גרם המעשה למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע קודם לכן בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה; "הרשעה", לענין סעיף זה - לרבות העמדה למבחן ללא הרשעה תחילה."

דהיינו, אין דנים אדם פעמיים בשל מעשה אחד. טענה זו מוכרת בשם "כבר נשפטי" או "כבר הורשעתי כבר זוכיתי".

טענת "הסיכון הכפול" לעומת זאת מקורה בפסיקת בתי המשפט באנגליה ובארה"ב והתקבלה בפסיקה בישראל. הטענה מבוססת על העיקרון שאין להעמיד אדם פעמיים בסכנה של הרשעה בפלילים. מדובר בטענה קרובה לטענת "כבר נשפטי" אך שונה ממנה.

על ההבדל ועל הרציונל העומד מאחורי דוקטרינת הסיכון הכפול עמדה כב' השופטת פרוקצ'יה בע"פ 8010/07 חזיזה נ' מ"י:

"עם זאת, הפסיקה בישראל הכירה בעקרון "הסיכון הכפול", הרחב יותר מהעקרון של "כבר נשפטי" כמובנו בסעיף 5 לחוק סדר הדין הפלילי. בעוד טענת "כבר נשפטי" נסמכת על עקרון "מעשה בית דין", טענת הסיכון הכפול נשענת על סכנת הרשעה לה נחשף הנאשם בהליך הקודם, ורואה בסכנה זו מניעה מספקת שלא לפתוח בהליך פלילי נוסף נגדו... כיום, מקובלת הגישה לפיה טענת הסיכון הכפול תעמוד לנאשם מקום שבו הועמד לדין בהליך הראשון על פי כתב אישום "כשר", ובפני בית משפט מוסמך, שכן רק אז היה נתון בסכנת הרשעה... אין הכרח לצורך העלאת טענת סיכון כפול כי ניתן פסק דין בהליך הקודם, ובלבד שהעניין היה תלוי ועומד כדין בפני בית משפט מוסמך... דוקטרינת הסיכון הכפול היא אחד המאפיינים החשובים של ההגנה על זכויות היסוד של נאשם במשפט הפלילי. הרציונל לכלל זה טמון באיסור לחשוף נאשם יותר מפעם אחת למבוכה ובושת פנים, למאבק ולהוצאות הכרוכים בהתדיינות נוספת, ולחיים בצל דאגה, אי וודאות, ואי בטחון. תכלית דוקטרינה זו לקדם את האינטרס הציבורי בקיום משפט צדק...".

בעניין התנאים להתקיימותו של כלל הסיכון הכפול התבטא המלומד קדמי בספרו "על סדר הדין הפלילי", חלק שני, כרך א', מהדורת תשס"ט-2009, עמ' 1335: **"ואימתי עומד אדם בסיכון של הרשעה כאמור? כאשר מוגש נגדו כתב אישום, אשר אילו נתקיים בו הדיון עד גמירא, יכול היה להסתיים בהרשעתו, אך זה "נקטע" - מסיבה "שאינה קשורה בתביעה" - ללא הכרעה."**

כפי שעולה מטענות המאשימה, הנאשם 1 הודה והורשע ביום 23.03.2015, וביום 24.06.2015 נגזר דינו.

לתיק בית המשפט לא הומצא העתק כתב האישום שהוגש כנגד הנאשם 1 בבית המשפט לתעבורה ואף לא הומצא פרוטוקול הדיון, הכרעת הדין וגזר הדין במסגרת תיק התעבורה, וככל שהנאשם 1 חפץ היה שביט המשפט יבחן העובדות העולות מכתב האישום בתיק התעבורה אל מול העובדות הנטענות בכתב האישום במסגרת תיק זה, חזקה עליו כי היה מציג האסמכתאות הרלוונטיות מתיק התעבורה בפני מותב זה ולא כך הוא.

לאור האמור לעיל, אני קובע שאין במקרה שלפנינו מקום לטענה של סיכון כפול.

הטענה לכפל אישומים :

בתי המשפט השונים אשר נדרשו לסוגיית פיצולו של אירוע פלילי לשני כתבי אישום שונים הביעו לעיתים השגותיהם מפיצול זה אך לא נטו לקבל טיעוני הנאשמים כי יש לבטל כתב האישום השני בגין טענת הגנה מן הצדק.

א. בע"פ 4817/09 (מחוזי י"ם) מדינת ישראל נגד אמהנה עיסאם קיבל בית המשפט המחוזי ערעור המדינה בגין ביטול כתב אישום בנסיבות דומות בגין טענת הגנה מן הצדק. בית המשפט סוקר ההלכות הנוהגות בטענת הגנה זו וקובע :

"6. בחינת נסיבות העניין לאור האמור לעיל, מעלה כי לא היה מקום לבטל את כתב האישום שהוגש כנגד המשיב. אף כי הנהיגה בשכרות ומעשי התקיפה היו סמוכים זה לזה מבחינת הזמנים, מדובר בשני אירועים נפרדים, אשר הדיון בעבירות שנעברו לכאורה במסגרתם הוא בסמכותם של בתי משפט שונים. הפרדת הדיונים נעשתה אם כן כדיון, ולא שוכנענו כי היה בה כדי לפגוע בזכויותיו של המשיב, או באפשרותו להתגונן בפני יתר העבירות שיוחסו לו (השוו: ת"פ (מחוזי ת"א) 40051/08 מדינת ישראל נ' חלפון (לא פורסם, 7.12.2008); ע"פ (מחוזי נצ') 1004/04 אמל נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 13.4.2004))."

ב. ור' לדוגמא ע"פ 1004/04 פואז אמל נ' מדינת ישראל, לא פורסם (13/4/04) אשר קדם לעיגונה של טענת ההגנה מן הצדק בחוק העונשין. בית המשפט דן בהגשת כתב אישום מינורי בחומרתו בגין עבירת תעבורה ולאחר מכן הגשת כתב אישום נוסף המייחס לנאשם שורה של עבירות תעבורה שונות בגין אותו האירוע :

בדחותו טענת ההגנה מן הצדק קבע בית המשפט :

"אף שדעתנו אינה נוחה כלל ועיקר מההעמדה הכפולה לדין של המערער בגין אותה פרשייה ממש, הרי שלא נוכל לומר על התנהגות זו של המשיבה (בהגשת שני כתבי אישום), כי היא מגעת כדי "התנהגות שערורייתית, שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם... במקרים שבהם המצפון מזדעזע ותחושת הצדק האוניברסלית נפגעת, דבר שבית המשפט עומד פעור פה מולו ואין הדעת יכולה לסובלו" (עניין יפת, שם, ע' 370). הדברים מקבלים משנה תוקף בהתחשב בנסיבות העניין שלפנינו, ובתוכן חומרת המעשים המיוחסים למערער, כפי שתוארו בפתח דברינו, כמו גם בעובדה, שבאישום הראשון לא הועמד המערער לדין אלא בגין שבר קטן מתוך המכלול העצום של מעשי העבירה, שכללו מנוסה פרועה משוטרים, זלזול רבתי באוכפי החוק, סיכון חיי

אדם וגו'.

ג. בית המשפט העליון עמד לא אחת על האיזון שבין הפגיעה שנגרמה עקב התנהלות

התביעה ומחדלים אשר בוצעו על ידה בחלק מהמקרים שנדונו בפסיקה לבין האינטרס הציבורי בהעמדת עבריינים לדין.

לעניין זה יפים כב' השופט (כתוארו אז) רובינשטיין ברע"פ 1103/12 רועי דה מאיו נ' מדינת ישראל (16/2/2012):

"כשלעצמי, וכך על סמך דבריהם של שני בתי המשפט הקודמים משלא נתבקשה תשובה, סבורני מחד גיסא כי אכן הפגמים בהתנהלותה של המשיבה חמורים וטעוניהם הפקת לקחים, אך מאידך גיסא התקשיתי להלום שימוש בדוקטרינת ההגנה מן הצדק, מן הטעם הפשוט, שניתן להמשיך את ההליך הפלילי שהוא באינטרס הציבור ולרפאם - בשונה ממצב שאין בו הפיכות. יודגש, כי אין משמעות הדבר שבית המשפט משלים עם הפגם; כדי שיירפא, על הנאשם למצוא דרך הגונה להסדרת העיון, כך שזכויותיו של הנאשם 1 להליך הוגן לא ייפגעו, אך ההליך הפלילי יבוא על מיצויו. המשיבה היא הציבור, היא מייצגת אינטרס ציבורי, של העמדת עבריינים לדין - אך לא פחות גם הוגנות כלפי כולי עלמא; הדבר חיוני."

ומן הכלל אל הפרט :

ד. הגשת שני כתבי אישום לשני בתי משפט שונים בגין אירוע אחד נופלת בגדר מחדל תביעתי אשר ניתן למנעו באמצעות הנהגת נהלי עבודה מסודרים משלב החקירה ועד התביעה, מה גם שאותו גורם תביעתי (התביעה המשטרית) אחראית במקרה זה להגשת שני כתבי האישום. עוד מצאתי כי קיימת פגיעה מסוימת בזכותו של הנאשם 1 להליך הוגן בשעה שעם הגשת כתב האישום התעברתי לידי יכול היה להניח כי בכך יתמצה מיצוי הדין עימו בגין אירועי אותו היום.

ה. עם זאת, לא מצאתי כי הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי בהתאם לכתב אישום זה עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגיונות משפטית כאמור בהוראת סעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. זאת באשר כתב האישום בבית משפט השלום לתעבורה כלל על פי הנטען עבירות תעבורה בלבד ובגין נדון הנאשם 1 (כפי הנטען) ואילו כתב האישום עסקין בעבירות תקיפת השוטרים, איומים, העלבת עו"צ אשר אינן בסמכות בית המשפט לתעבורה והנאשם 1 לא נדון בגין. עסקין בעבירות שונות בתכלית מהעבירה התעבורתית בגינה נדון הנאשם 1 והאינטרס הציבורי מצדיק במקרה זה קיום שני הליכים, בלי

ברירה במצב הדברים הנוכחי, כנגד הנאשם 1.

מכל האמור עד כה, אין בידי לקבל טענות נאשם 1 ואני מורה על דחיית הבקשה.

המזכירות תעביר ההחלטה לצדדים בדחיפות.

ניתנה היום, כ"ב חשוון תשע"ז, 23 נובמבר 2016, בהעדר
הצדדים.